

SPROGMUSEET

Redaktør: Ole Stig Andersen

Sprograpport fra Dansk Vestindien

 Af [Hans Degn](#) 25. april 2010 • I kategorien [Sprogpolitik](#)

Da jeg i februar i en mail til Ole Stig Andersen nævnte, at jeg var i det tidligere [Dansk Vestindien](#), svarede han således:

Vi glæder os på Sproguseet til at høre vor korrespondents beretning fra de kære gamle danske kolonier. Med fotos af gadeskilte hvor der står Kongensgade, og afrikanere der kan sige noget på dansk, og sådan noget. Ikke?

Mon ikke den Gamle Redacteur lider af et nationalromantisk [sprogsyn](#)? Men det er der ingen næring at hente til i nutidens US Virgin Islands.

Ganske vist er der i hovedstaden Charlotte Amalies hovedgade hist og her hængt nogle nye gadeskilte op, der har gadenavne på engelsk og dansk. King Street/Kongensgade o.s.v., men dem er der ingen bortset fra turister, der tager notits af. Gaden hedder i virkeligheden Main Street.

Udsigt over Downtown med to krydstogtskibe i havnen (Foto: Wikimedia)

(Kopi af) et gammelt gadeskilt på dansk i US Virgin Islands' hovedstad, Charlotte Amalie. Som det ses, er særskrivning af sammensatte ord ikke nogen ny opfindelse. (Foto: Wikimedia)

Ligeså er det med byens navn. Jeg har ikke hørt en eneste af de lokale omtale byen som Charlotte Amalie. Den hedder Downtown. Selv på nabøen Sankt Jan kalder man den Downtown. Når man skal gå om bord på færgen fra Sankt Jan til Charlotte Amalie, bliver der råbt "Ferry to Downtown". Da jeg spurgte den danske rejseleder, der har boet på Sankt Thomas i 30 år, hvordan Amalie udtales af de lokale, fik jeg ikke noget overbevisende svar. Han bruger åbenbart kun ordet, når han taler dansk med turisterne.

Den danske læge [Knud Knud-](#)

Knud Knud-Hansen (1874-1951)

[Hansen](#), der var en af de få danskere, der blev på Sankt Thomas, da alle andre pakkede sammen og rejste hjem i 1917, fortæller i sin meget interessante erindringsbog "From Denmark to the Virgin Islands", 1947 ([genudgivet](#) 2009), at den første amerikanske guvernør over øerne, en flådeofficer, dekretede at navnet Charlotte Amalie skulle afskaffes og byen blot skulle hedde Sankt Thomas. Som nybagt guvernør over et US Territory har han nok overvurderet sin magt. Nu har folket altså bestemt at byen hedder Downtown og det kan der nok ikke røkes ved. Knud-Hansen var i øvrigt så vred på sit fædreland for salget af øerne, at han besluttede, at hans sønner ikke skulle lære et ord dansk. Han fik en glimrende karriere og hospitalet i Charlotte Amalie bærer hans navn.

Med hensyn til afrikanere, der kan sige noget på dansk, så står det sløjt til. Det gør det blandt andet fordi dansk i den danske kolonitid kun blev talt af embedsmændene, militæret og de få af plantageejerne, der var danske. Det store flertal, inklusive slaverne og slavepiskerne, talte engelsk eller noget der lignede. Da den tredje Galatheaekspedition anløb Dansk Vestindien, trak den vod i folkedybet og fandt på Skt. Jan en gammel mand, der var født som dansk statsborger før vi solgte øerne. Han fik en side i bogen *På jordomrejse med Galathea 3*, bd.2 (Jyllandspostens Forlag, 2007). Hvis han havde kunnet sige noget på dansk, så ville det nok have været nævnt.

Nævnte bog taler i øvrigt ingen sammenligning med Hakon Mielches tilsvarende bog om den anden Galatheaekspedition. Da denne ekspedition anløb Sankt Thomas havde den knap nok penge til at betale den olie, der skulle bruges til drive skibet hjem til Danmark, så opholdet blev meget kort. Det blev til en side i *Galathea vender hjem*, hvor Mielche fortæller om "en syndflod af danske kunstindustriprodukter, der er ved at dominere turistbutikkernes udstillinger" og at "Gamle negre hilste os med "Goddag, landsmand" på alle gadehjørner." Højdepunktet var, at en af Mielches gamle bekendte fra tidligere besøg forærede ham en "sprællevende havskildpadder til otte personer", som blev forvandlet til skildpaddesuppe af øens bedste

Seneste sprognyheder

6/3	Dansklærer: Tosprogede børn bliver sprogligt forstømt www.bt.dk
28/2	Flere og flere ordblinde starter på universitetet - Magisterbladet magisterbladet.dk
22/2	Keeper eller målmand – hvilket ord er bedst? Dansk Sprognævn dsn.dk
17/12	Snebajer og nytårsskrald: Juleord kan slås op i netordbog - Jubii www.jubii.dk
24/11	Meet the Last Speaker of a Dying Language video.nationalgeographic.com
7/7	ABC OPEN: Ngarluma in the Pilbara open.abc.net.au
6/7	A Native Village In Alaska Where The Past Is Key To The Future : NPR www.npr.org
5/7	Groups call for public Hoklo TV - Taipei Times www.taipetimes.com
3/7	Atlas sonore des langues régionales de France atlas.limsi.fr
30/6	Irish-language theatre: underground but still alive www.irishtimes.com

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på [Sproguseet.dk](#) på et større kort

Mere i kategorien 'Sprogpolitik'

North Vermilion Move On At State
Den belgiske sprogrænse – en gordisk knude
Finsk-ugrisk identitet
Svensk kamp mod engelsk sprogimperialisme

Nye kommentarer

Ruben Schachtenhaufen til Er det forkert at splitte sammensatte ord?
Niels Larsen-Ledet til Er det forkert at splitte sammensatte ord?
william fich til Jødiske efternavne
Jens Michael Kofod-Hansen til Nytårsfortsæt
Jens Michael Kofod-Hansen til Nytårsfortsæt
Herluf Hansen til Ded borrijnholska måled
Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?
Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish
Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet
Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?

Hakon Mielche: "Galathea vender hjem", Hasselbalch 1952

kok. "Det blev et symbolsk måltid, for det blev vort farvel til troperne".

I dag er der næsten dødsstraf for at fange en havskildpadde, og de gamle negre, der kunne hilse på dansk, er for længst døde. Det er de danske kunstindustriprodukter også. Nu står der libanesiske og indiske ejere bag diskene i turistbutikkerne, der alle handler med guldsmykker og diamanter. Hver tirsdag kommer der 26000 krydstogtpassagerer til Charlotte Amalie. På andre dage lidt færre.

Hvis man gerne vil vide, hvordan man taler på øerne nu, så skal man søge i Facebook. Der kan man finde Virgin Islanders, der skriver, som de taler:

I a real thomian my boi. I rep the rock all day. Tha my home town. You know you a real thomian if you nevah been to st croix because you afraid to fly and cyant swim.

Det er ikke sikkert at engelsk kan holde skansen på Sankt Thomas i det lange løb. Der er en stor indvandring fra [Puerto Rico](#), og man hører meget spansk i gaderne.

Hans Degn, cand. scient

Læs også:

1. [Er dansk et truet sprog? En eftermiddag blandt konservative studenter](#) De Konservative Studenter organiserer jævnligt forelæsninger. Den 4. maj var forelæseren Christian N. Eversbusch fra Modersmålskredsen på besøg på Aarhus Universitet, inviteret af studenterforbundet. Han er retoriker, og jeg tror...
2. [Negerhollands](#) En overgang var hovedstaden Charlotte Amalie i Vestindien en af Danmarks største byer med 11.000 indbyggere i 1830'erne. Det var den gang romantikerne byggede danskhedens selvbilleder op. Dansk Vestindien indgik...
3. [Knæknavneord](#) I Information var der i lørdags en annonce på side 5 for en Romrejse inklusive Vatikan museet, Peters Pladsen, Capitol Højen og Trevi Fontænen. Jeg er sikker på at der...
4. [Hvor slemt står det til med dansk sprog?](#) Dansk er et af verdens allerstørste sprog. På de fleste opgørelser over antal sprogbrugere rangerer dansk i top-100 ud af tusindvis af sprog. Dansk er også et af verdens allerbedst...

Tagget med: Dansk, De Dansk-Vestindiske øer, engelsk, Jomfruøerne, kreol, kreolsprog, nationalromantisk, neger, neger-slaver, Puerto Rico, Sammensatte ord, Sankt Thomas, spansk, sprogsyn, særskrivning, Vestindien

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.

Artikler om

aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk

Biblen bogstaver børn Danmark **Dansk** Dialekter

engelsk esperanto Formidling fransk identitet

konsonanter Medier modersmål Musik Navne norsk **Ord**

ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion

romanske sprog russisk Sjøv skriftsprog sprogdød Sproggeografi

sprogkort **Sprogpolitik** sprogteknologi

svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale

Underholdning video vokaler

Arkiv

september 2017

januar 2015

december 2014

november 2014

maj 2014

marts 2014

februar 2014

oktober 2013

august 2013

marts 2013

januar 2013

december 2012

november 2012

oktober 2012

september 2012

juli 2012

juni 2012

maj 2012

april 2012

marts 2012

februar 2012

januar 2012

december 2011

november 2011

oktober 2011

september 2011

august 2011

juli 2011

juni 2011

maj 2011

april 2011

marts 2011

februar 2011

januar 2011

december 2010

november 2010

oktober 2010

september 2010

juni 2010

maj 2010

Resources

Ethnologue: Languages of the World

Forvo – All the Words in the World. Pronounced.

LL-Map: Language and Location

Minority Rights Group

Omniglot. Writing Systems and Languages of the World

UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger

World Atlas of Linguistic Structures (WALS)

Resurser

Bogstavlyd

Dansk sprognævn

Den danske ordbog

Dialekt.dk

dk.kultur.sprog

Korpus.dk

Nye ord i dansk på nettet (NOID)

Ordbog over det danske sprog

Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus

Sproget.dk

Svenska Akademien

Ø (Schwa.dk)

april 2010
marts 2010
februar 2010
januar 2010
december 2009
november 2009
oktober 2009
september 2009
august 2009
juli 2009
juni 2009
maj 2009
april 2009
marts 2009